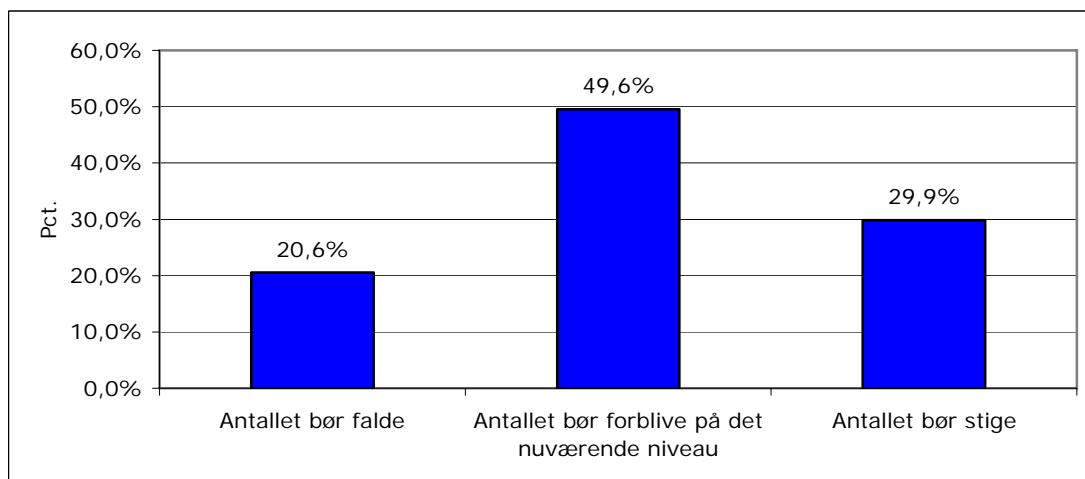

Jobvækst i det offentlige uden folkelig opbakning

Ifølge en meningsmåling foretaget af analyseinstituttet CATINET for CEPOS mener ca. 70 pct. af befolkningen, at der skal være et uændret antal eller færre offentligt ansatte. Således mener knap 50 pct. af den del af befolkningen, der har taget stilling, at antallet af offentligt ansatte skal være uændret, mens knap 21 pct. mener, at der skal være færre offentligt ansatte. Knap 30 pct. ønsker flere offentligt ansatte. VK-regeringen har siden sin tiltræden i 2001 udbygget den offentlige sektor mærkbart svarende til en realvækst i det offentlige forbrug på 1½ pct. årligt (årene 2002-2004), hvilket har medført en udvidelse af den offentlige beskæftigelse. Frem til 2010 planlægger regeringen at udbygge den offentlige sektor yderligere, hvilket vil indebære 13.000 ekstra offentligt ansatte i forhold til 2005. En fastholdelse af det offentlige forbrug, herunder antallet af offentligt ansatte, på det nuværende niveau frem til 2010 vil frigøre et råderum til lavere skat på 10 mia.kr. og på sigt øge den private beskæftigelse med 13.000 personer. Dermed kan fx topskatten sænkes med 10 pct.enheder, hvilket vil øge arbejdsudbudet svarende til ca. 15.000 personer. Det demografiske pres (bl.a. flere ældre) på de offentlige finanser er meget beskedent frem til 2010, svarende til 0,1 pct. af det offentlige forbrug om året. Dette pres bør håndteres ved øget produktivitet i den kommunale sektor (kommuner og regioner). I staten hentes der en produktivitetsvækst på 2 pct. om året. Såfremt den kommunale sektor præsterede dette, ville det give et råderum i størrelsesordenen 5 mia.kr. om året.

Selvom VK-regeringen generelt lægger op til at øge den offentlige beskæftigelse, så er der i befolkningen ikke nogen udpræget opbakning til at øge antallet af offentligt ansatte. I en meningsmåling, som analyseinstituttet CATINET har udarbejdet for CEPOS, svarer blot 30 pct. af den del af de adspurgte, der har taget stilling, at de ønsker et øget antal offentligt ansatte, jf. figur 1. Derimod mener knap 50 pct. af de adspurgte, at antallet skal være uændret, mens knap 21 pct. mener der skal være færre offentligt ansatte. 70 pct. af befolkningen mener således, at der skal være et uændret antal eller færre offentligt ansatte.

Figur 1. Hvordan mener du, at antallet af offentligt ansatte i Danmark bør udvikle sig i de kommende år?

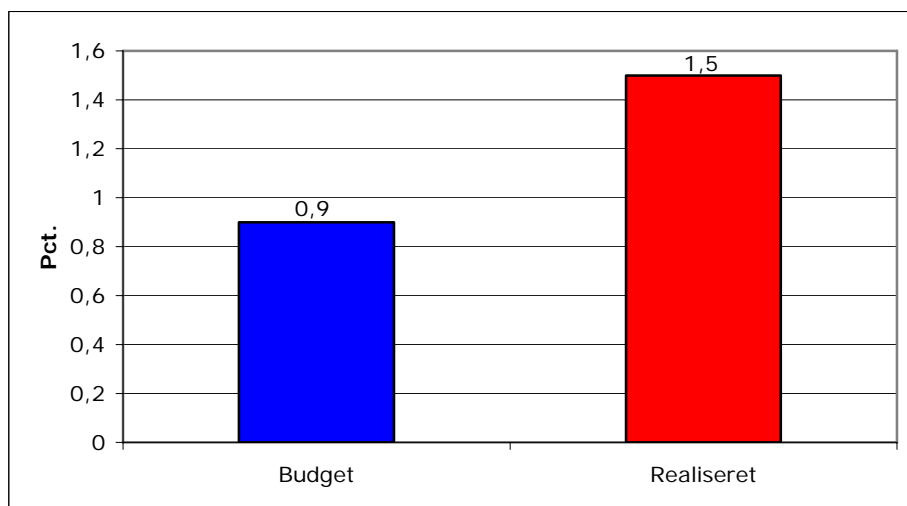

Anm.: Meningsmålingen er foretaget på 1058 personer over 18 år i perioden 24-29/10-2005.

101 personer, svarende til 9,5 pct., svarede "ved ikke" og er ikke medtaget i figuren.

Siden VK-regeringens tiltræden i 2001 er den offentlige sektor blevet udvidet. Således er det offentlige forbrug vokset med gennemsnitligt 1½ pct. årligt (faste priser) i årene 2002, 2003 og 2004 svarende til ca. 17 mia. kr.¹ (svarende til 4,5 pct.). Det er godt 50 pct. mere end de 0,9 pct., som man oprindeligt budgetterede med i 2010-planen, jf. figur 2. Udgiftsskredet svarer i kroner og øre til godt 6 mia.kr.

Figur 2. Gennemsnitlig vækst i det offentlige forbrug, 2002-2004.

Kilde: Finansministeriet og egne beregninger

Væksten i den offentlige sektor har fundet sted i kommuner og amter, mens staten har haft en negativ vækst. I kommunerne og amterne har der således i årene 2002-2004 været en realvækst i forbruget på 6,8 pct. i alt eller 2,2 pct. om året². I samme periode faldt forbruget i staten med 0,7 pct. i alt eller et fald på 0,2 pct. årligt.

Vækst i kommunal beskæftigelse

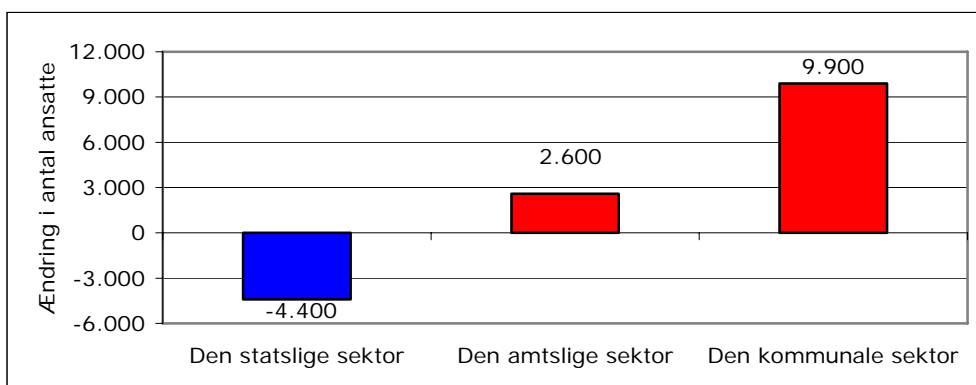
Udgifter til lønninger til offentligt ansatte udgør en stor del af det offentlige forbrug. Sideløbende med væksten i det offentlige forbrug har der således været en vækst i antallet af offentligt ansatte, så der i 2004 ifølge nationalregnskabet skønnes at være 6.000 flere ansatte end i 2001. I nationalregnskabet fordeles væksten ikke på stat, amter og kommuner. Denne opdeling foretages derimod i ATP-statistikken, der måler antallet af fuldtidsansatte³. Her fremgår det, at væksten har været i kommuner og amter, mens staten har fået færre ansatte, jf. figur 3.

¹ Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

² Kilde: Budgetoversigt august 2005, Finansministeriet

³ Den samlede ændring i den offentlige beskæftigelse er forskellig i de to statistikker pga. metodeforskelle

Figur 3. Ændring i den offentlige beskæftigelse fordelt på sektorer, 2001-2004

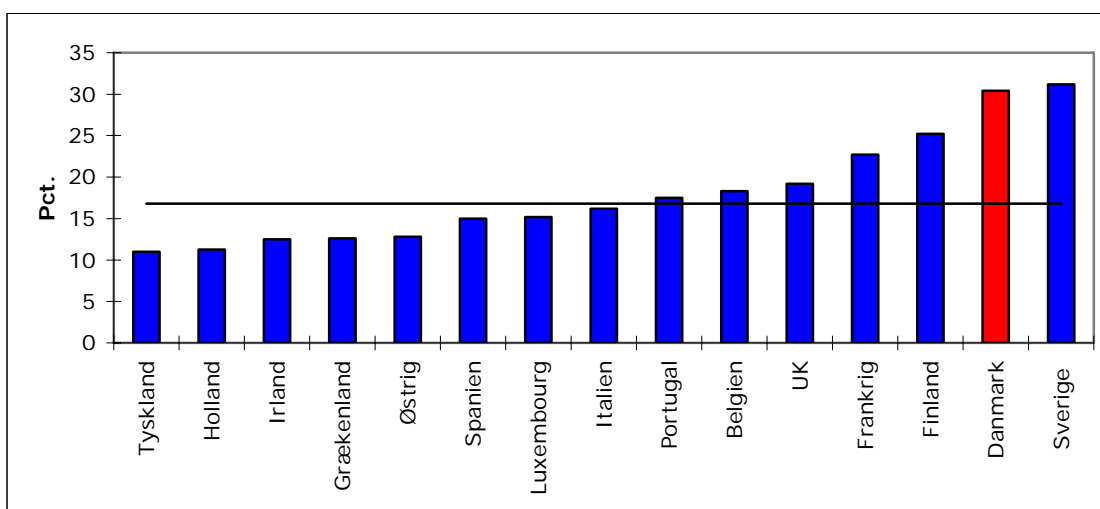

Kilde: ATP-statistik, Danmarks Statistik

Stor offentlig beskæftigelse i Danmark sammenlignet med andre lande

Sammenlignet med andre lande har Danmark en relativ stor offentlig sektor. Således er ca. 30 pct. af de beskæftigede ansat i den offentlige sektor. EU-gennemsnittet ligger på ca. 17 pct., jf. figur 4. Det afspejler bl.a. at den offentlige sektor håndterer opgaver i Danmark, som i andre lande håndteres privat.

Figur 4. Offentlig beskæftigelse i pct. af samlet beskæftigelse i 2003, EU-15 lande

Anm.: Linien angiver et vægtet EU-15 gennemsnit

Kilde: OECD Economic survey of Denmark 2005 og Eurostat

2010-planen lægger op til vækst i den offentlige sektor

Væksten i det offentlige forbrug og beskæftigelse er en konsekvens af den såkaldte 2010-plan for dansk økonomi, som SR-regeringen lagde frem i januar 2001. En plan som VK-regeringen har overtaget fra SR-regeringen. Ifølge 2010-planen skal den offentlige sektor vokse med ½ pct. årligt i årene frem til 2010, ligesom den offentlige beskæftigelse skal vokse med 13.000 personer.

CEPOS anbefaler en fastfrysning på 2005-niveau.

CEPOS anbefaler generelt en fastholdelse af det offentlige forbrug på 2005-niveau. Det vil bl.a. indebære, at antallet af offentligt ansatte fastholdes på 831.000 personer⁴ de kommende år. Konsekvensen heraf er, at:

- 1) Det vil frigøre et råderum til lavere skat på 10 mia.kr. og på sigt øge den private beskæftigelse med 13.000 personer. Den del af arbejdsstyrken, der ikke finder beskæftigelse i den offentlige sektor, vil før eller siden blive ansat i den private sektor. Råderummet på 10 mia.kr. kan fx anvendes på at sænke topskatten med 10 pct.enheder, hvilket vil øge arbejdsudbudet svarende til ca. 15.000 personer som følge af den reducerede marginalskat. En lavere marginalskat giver et incitament til at arbejde ekstra timer.
- 2) Private virksomheder får lettere ved at besætte ledige stillinger. I øjeblikket melder mange virksomheder om problemer med mangel på arbejdskraft. Det er uhensigtsmæssigt, at private virksomheder ikke kan få besat ledige stillinger bl.a. fordi den offentlige beskæftigelse udbygges.
- 3) Øgede offentlige standarder skal nås ved øget produktivitet. Selvom man fastfryser det offentlige forbrug og antallet af offentligt ansatte, så er der stadig mulighed for at forbedre serviceniveauet i den offentlige sektor gennem øget produktivitet. Det kan ske ved bedre arbejdstilrettelæggelse og udnyttelse af IT. Hertil kommer et potentiale ved at øge udliciteringsgraden. Erfaringsmæssigt er der effektivitetsfordele ved udlicitering af offentlige opgaver. I den forbindelse bør kommunalreformen bidrage til en produktivitetstgevinst, idet reformen må indebære, at opgaverne kan løses bedre og billigere end før reformen. Såfremt kommuner og regioner øger produktiviteten med 1 pct. årligt vil det frigøre et råderum på 2½ mia.kr. årligt. I staten er der siden 2001 blevet hentet en produktivitetstigning på 2 pct. årligt, svarende til den stigning, der erfaringsmæssigt finders sted i den private sektor. Såfremt den kommunale sektor lægger sig på dette niveau i en årrække, kan der hentes et råderum på 5 mia.kr. årligt.
- 4) Det årlige demografiske træk på den offentlige sektor er meget beskedent frem til 2010 svarende til 0,1 pct. af det offentlige forbrug⁵. Øget effektivitet i den offentlige sektor bør kunne frigøre et råderum svarende til minimum dette træk. Som nævnt vil en produktivitetstsvækst på 2 pct. årligt i den kommunale sektor kunne frigøre et råderum svarende til 5 mia.kr.

⁴ Kilde: Økonomisk Redegørelse, august 2005, Finansministeriet

⁵ Kilde: Finansredegørelse 2004, Finansministeriet